

2.5.2. Koło nr 3 (Hel)

„Honor i szacunek”

2 października 1939 roku obrońcy Rejonu Umocnionego Hel zakończyli prowadzenie nierównej walki z przeważającymi siłami niemieckiego agresora.

Dwudziestu siedmiu OBROŃCÓW HELU, znanych ze stopnia wojskowego, imienia i nazwiska oraz czterech nieznanymi pozostało na zawsze w zbiorowej mogile na Cmentarzu Komunalnym w Helu.

Członkinie i członkowie Koła nr 3 ZBZZiORWP, realizując swój statutowy cel, jakim jest „*obrona czci, honoru i godności żołnierza polskiego oraz wspieranie działalności związanej z historią i tradycjami oręża polskiego*”, wystąpili do Rady miasta Hel o uhonorowanie Obrońców Helu z 1939 roku tytułem „**Honorowy Obywatel miasta Helu**”.

W dniu 26.02.2003 roku Rada Miasta nadała pośmiertnie tytuł „**Honorowy Obywatel miasta Helu**”:

- kontradm. Włodzimierzowi STEYEROWI (ówczesnemu komandorowi), dowódcy Rejonu Umocnionego;
- kmdr por. Zbigniewowi PRZYBYSZEWSKIEMU (ówczesnemu kapitanowi marynarki), dowódcy baterii im. Heliodora Laskowskiego.

Następnie, 26.08.2004 roku, zbiorowym tytułem „**Honorowy Obywatel miasta Helu**” wyróżnionych zostało 31. Obrońców Helu, upamiętnionych na tablicy nagrobnej i spoczywających w zbiorowej mogile.

W dniu 02.10.2005r., w 66. rocznicę tamtych dni, odbyła się uroczystość, upamiętniająca zakończenie obrony półwyspu Hel w 1939 roku – **z udziałem weteranów, obrońców Helu.**

Weterani i zaproszeni goście

*Odrestaurowany Pomnik -
- Zbiorowa Mogiła
31. Bohaterskich Obrońców
Helu w 1939 roku*

W uroczystości na cmentarzu uczestniczyli : 11. obrońców Helu z terenu województwa Pomorskiego; przedstawiciele Dowództwa Marynarki Wojennej RP; Dowódca i stan osobowy 9. Flotylli Obrony Wybrzeża; przedstawiciele władz Helu i Jastarni; przedstawiciele Straży Granicznej; Prezes i Sekretarz ZW ZBZZIORWP z Gdańska; przedstawiciele Związku Kombatanów RP i Osób Represjonowanych; harcerze miejscowego hufca ZHP; członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego; reprezentanci Stowarzyszenia „Przyjaciele Helu”; nauczyciele i młodzież szkolna; Ochotnicza Straż Pożarna; Orkiestra Reprezentacyjna Marynarki Wojennej; Kompania Honorowa Komendy Portu Wojennego; początki sztandarowe organizacji i stowarzyszeń oraz społeczeństwo miasta.

Dowódca 9. Flotylli Obrony Wybrzeża, kontradm. Czesław Dyrz, przedstawił rys historyczny przygotowania do wojny obronnej oraz przebieg walk aż do ich zakończenia.

Mszę Św. Polową w intencji Bohaterów odprawili : ksiądz kanonik kmr por. Jan Maliszewski, kapelan 9. FOW oraz o. Czesław Florentyn Nowak, proboszcz miejscowej parafii p.w. Bożego Ciała.

*Poświęcenie odrestaurowanego
Pomnika – Zbiorowej Mogiły*

Z kolei, prezes Koła nr 3 ZBZZIORWP, mjr Roman Malinowski, powiedział między innymi : „U honorowanie poległych i spoczywających tu Obrońców Helu zbiorowym tytułem „Honorowy Obywatel miasta Helu” jest także symbolicznym wyróżnieniem wszystkich zmarłych w niemieckich obozach jenieckich, bestialsko pomordowanych przez hitlerowskich oprawców, zmarłych po 1945 roku, a także Was, żyjących i przybyłych do tej zbiorowej mogiły Jest to hołd za odwagę, wolę walki, męstwo i bohaterstwo w nierównej walce, prowadzonej o nienaruszalność granic Polski i zachowanie polskości tej ziemi...”.

Zaapelował także z tej nekropolii do historyków i polityków wszystkich opcji: „... Zaprzestańcie kupczyć krwią bohaterskiego żołnierza polskiego! Proszę! Krew, przelana na wszystkich frontach II. wojny światowej – na Wschodzie i na Zachodzie – jest tak samo czerwona! To krew synów tej samej Matki, której na imię Polska!!! Oni walczyli i ginęli za Ojczyznę, za Polskę! W okopach czy na polu bitwy nie politykuje się. Tam się walczy i ginie! Apeluje i proszę – skierujcie swoje inwencje i mądrość polityczną w stronę zaspakajania potrzeb socjalnych i bytowych najlepszych synów naszej Ojczyzny! Zadbajcie o godny koniec Ich życia! Nie pozwólcie Im żyć w nędzy i umierać w zapomnieniu! Bo jaki jest Ich status społeczny doskonale wiecie, a ja pozostawiam Was z problemem bez komentarza...”

Zaznaczył też, że uroczystość mogła się odbyć dzięki pomocy, życzliwości i zrozumieniu sprawy przez ludzi dobrej woli, zarówno dowódców wojskowych, jak i funkcjonariuszy administracji samorządowej. Spoiwem uroczystości byli członkowie Koła, jak również Dowódca Marynarki Wojennej RP, Dowództwo 9. FOW, Burmistrz i Z-ca Burmistrza miasta Helu.

Występujący Obrońca Helu, kmdr w st. spocz.. Julian Ochman z ogromnym wzruszeniem scharakteryzował bohaterstwo marynarzy i żołnierzy oraz dowódców, broniących tej nadmorskiej reduty.

*Składanie kwiatów
na mogile Kolegów*

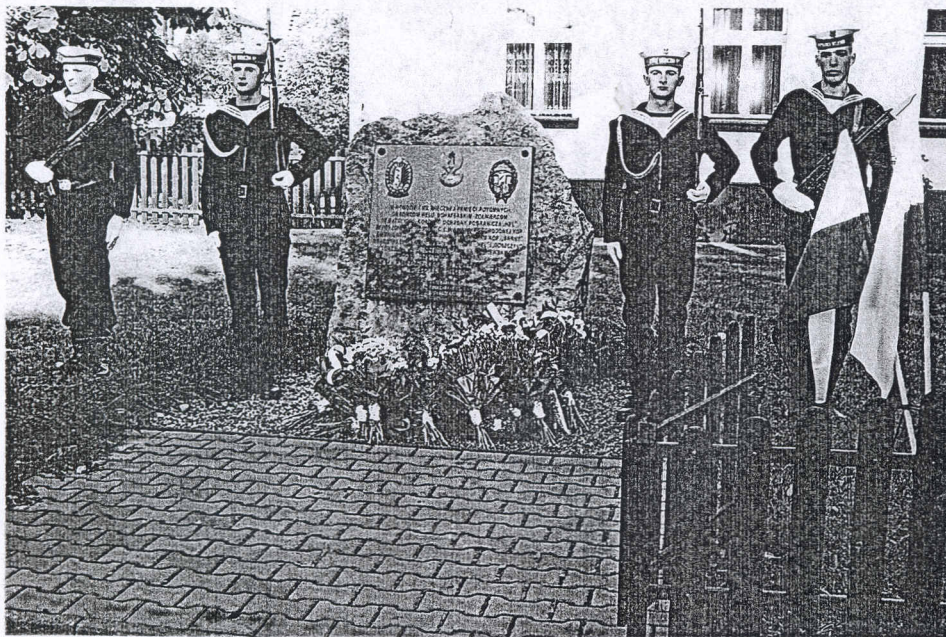
Z kolei, kmdr Zbigniew Kowalski z wielką żarliwością zaapelował do sumień dziennikarzy prasowych Wybrzeża, aby nie robili mętliku w głowach młodego pokolenia Polaków, aby nie przeklamywali oceny dokonań tamtych dni, zapisanych na kartach historii Polski i świata.

Na odrestaurowanym pomniku – zbiorowej mogile – Obrońców Helu, umieszczono: krzyż, orzeł z marynarskiej czapki okresu międzywojennego, tablicę z nazwiskami poległych i spoczywających w tej zbiorowej mogile, Krzyż VIRTUTI MILITARI oraz wianetę „Honorowy Obywatel miasta Helu”. Odrestaurowany pomnik kosztował 20.000 zł. Połowę tej kwoty wyasygnował Urząd Marszałkowski w Gdańsku. Pozostałą część pozyskaliśmy : z budżetu miasta, od Przedsiębiorstwa „Koga Maris”, Przedsiębiorstwa Usług Portowych „Koga” oraz z dobrowolnych składek członków naszego Koła.

Wszyscy obecni na uroczystości Obrońcy Helu otrzymali wyróżnienia :

- od Dowódcy 9. FOW – medal pamiątkowy, wydany z okazji 40-lecia Flotylli;
- od Zarządu Głównego ZBZZIORWP – dyplom honorowy, wydany z okazji 60. rocznicy zakończenia II. wojny światowej;
- od Władz Miasta Helu – album „O Województwie Pomorskim” oraz materiały promujące miasto.

Odczytano także list od Marszałka Sejmiku Województwa Pomorskiego Jana Kozłowskiego : „ Chciałbym za pośrednictwem tego listu przekazać słowa uznania dla podjętej przez Państwa inicjatywy, dzięki której uhonorowani zostaną żołnierze, walczący i polegli w obronie Helu w 1939 roku. Ich bohaterstwo może być dla nas wszystkich przykładem męstwa, o którym nie powinniśmy zapominać. Proszę przyjąć życzenia sukcesów, wielu doskonałych pomysłów oraz możliwości ich realizacji w kolejnych latach działalności”.

Pomnik bohaterskich żołnierzy IV. Batalionu Korpusu Ochrony Pogranicza „HEL”

Burmistrz Helu podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do odrestaurowania pomnika, zorganizowania i uświetnienia tej patriotyczno-wojskowej uroczystości.

Przy dźwiękach Orkiestry Reprezentacyjnej Marynarki Wojennej, w asyście Kompanii Honorowej i licznych pocztów sztandarowych, uczestnicy uroczystości przemaszerowali pod pomnik Obrońców Helu celem złożenia wieńców i wiązanek kwiatów.

Następnie przeszli pod pomnik bohaterskich żołnierzy IV. Batalionu Korpusu Ochrony Pogranicza „HEL”, który w 1939 roku został przebazowany z m. Sienkiewicze na Polesiu do Helu. Złożone tam wiązanek kwiatów były wyrazem szacunku dla tych żołnierzy.

Dwa pylony – symboliczny pomnik Obrońców Helu

Po obiedzie, zorganizowanym w Wojskowym Zespole Wypoczynkowym „Jantar”, odbyło się wspomnieniowe spotkanie z przybyłymi Obrońcami Helu i towarzyszącymi im osobami.

Zauważalne szczęście i radość, wypisane na twarzach Obrońców Helu, wzruszenie i lzy niech będą podsumowaniem tego szczególnego dnia.

*Z upoważnienia Koła nr 3
Eugeniusz Konarski*